

2014-05-22

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsåtgärder

De förtroendevalda revisorerna i Tyresö kommun har givit PwC i uppdrag att genomföra en granskning av ovanstående område.

Efter genomförd granskning är vår sammanfattande bedömning att Gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens styrning och uppföljning av arbetsmarknadsåtgärderna i allt väsentligt är tillräcklig, men att det finns vissa förbättringsområden främst rörande uppföljningen.

Samverkan med övriga aktörer bedöms som i huvudsak ändamålsenlig, men det är viktigt att satsningen på En väg in blir lyckosam. Nedan utvecklas bedömningen och i detta sammanhang lämnas även rekommendationer för att ytterligare utveckla verksamheten.

Den nya arbetsmodellen En väg in startade vid årsskiftet 2013/2014 och har bäring på organisation, arbetsformer och samverkan. Modellen har ännu inte hunnit implementeras eller utvärderas, även om ett förberedelsearbete för utvärdering pågår. Vår bedömning är dock att arbetsmodellen har stora möjligheter att hantera de tidigare brister som funnits i samverkan mellan Arbetscentrum och försörjningsstödsenheten. Vi bedömer också att samlokalisering är en nyckel till framgång inom området och bidrar till en minskad risk för att individer "bollas runt" mellan olika instanser.

Vi ser det också som viktigt att en god kontakt med det privata näringslivet etableras i syfte att öka arbetsplatser och praktikplatser för de som står långt ifrån arbetsmarknaden även framöver. Detta skulle exempelvis kunna vara att en Jobbagent-tjänst implementeras i den ordinarie verksamheten.

Vår bedömning är att arbetsbeskrivningen för samverkan mellan försörjningsenheten samt Arbetscentrum bör utvecklas.

Vi bedömer det som positivt att beslut om en samlad studie- och yrkesvägledning tagits, vilket ökar förutsättning för en bättre samlad process för individen genom hela skolgången.

Vi kan konstatera att det finns specialdestinerade mål för området, både för den verksamhet som bedrivs inom vuxenutbildningen och Arbetscentrum. Målen finns i kommunplanen och kan följas till nämndplan ner till respektive enhetsplan. Det finns inget kommunövergripande styrdokument såsom ett arbetsmarknadspolitiskt program antaget av fullmäktige. Kommunfullmäktige har emellertid i kommunplanen tydliggjort att uppdraget att verka för ett minskat behov av försörjningsstöd är delat mellan socialnämnden och gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden.

samt genom En väg in finns en viktig grund lagd för nämnderna att realisera sitt gemensamma uppdrag.

Vi bedömer att redovisningen av verksamheten inom Arbetscentrum bör kunna brytas ner på vilka typer av aktiviteter och insatser som genomförts samt att genomströmningstider för olika typer av verksamheter redovisas för att förbättra nämndens möjlighet till uppföljning. Resultatet andel individer som kommer ut i arbete eller studier efter avslutad kontakt med Arbetscentrum skulle således med fördel kunna brytas ner i delmängder. Det kunde exempelvis kunna röra sig om redovisning av hur många som ingått i de olika typer av insatser som Arbetscentrum erbjuder, vilka målgrupper som tar del av vad, genomströmningstider för de olika insatserna samt resultat per insats.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar vi att:

- En tydlig koppling till det privata näringslivet etableras inom En väg in eller på annat sätt i syfte att dels stötta det lokala och regionala näringslivet med arbetskraft med rätt kompetens, dels öka tillgången till praktikplatser eller arbetsplatsförlagda utbildningar. En möjlig lösning kan vara att permanenta en funktion som Jobbagenten, parat med att kommunens näringslivsutvecklingsfunktion deltar i styrgruppen för En väg in.
- Planerna på utvärdering av En väg in omsätts i en utvärderingsplan där satsningen löpande följs och utvärderas i syfte att följa om de effekter som man vill uppnå realiserar.
- Arbetscentrums resultatredovisning utvecklas och att resultat bryts ned i delmängder.
- Arbetsbeskrivningen för samverkan mellan försörjningsenheten samt Arbetscentrum utvecklas i syfte att bli ett reellt stöd för handläggarna även i komplexa ärenden.

Granskningsresultatet i sin helhet framgår av bifogad rapport.

Revisorerna översänder rapporten och önskar skriftligt få del av nämndens yttrande med anledning av granskningsresultatet senast 2014-10-30. Yttrandet tillställs revisorerna via Tyresö kommuns kanslifunktion inom konsult- och servicekontoret.

För Tyresö kommuns revisorer

Palle Karlsson
Ordförande

För kännedom
Kommunfullmäktiges presidium

Revisionsrapport

Maj 2014
Henrik Fagerlind
Sofia Regnell

Granskning av kommunens arbetsmarknadsåtgärder

Tyresö kommun

Innehållsförteckning

Sammanfattande bedömning och rekommendationer	1
1. Inledning.....	3
1.1. Bakgrund	3
1.2. Revisionsfråga	3
1.3. Avgränsning och metod.....	4
2. Bakgrund	5
2.1. Arbetslösheten i Tyresö	5
2.2. Kort om kommunala arbetsmarknadsinsatser	5
3. Granskningsiakttagelser	7
3.1. Organisation och arbetsformer samt samverkan	7
3.1.1. Organisation.....	7
3.1.1.1. Arbetscentrum	7
3.1.1.2. Vuxenutbildning C3L.....	8
3.1.1.3. Ung i Tyresö	8
3.1.2. Arbetsformer	8
3.1.3. Samverkan.....	10
3.1.4. Bedömning och kommentar	12
3.2. Mål, resultat och uppföljning	12
3.2.1. Bedömning och kommentar	14

Sammanfattande bedömning och rekommendationer

De förtroendevalda revisorerna har gett PwC i uppdrag att granska Tyresö kommuns arbetsmarknadsåtgärder. Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor

- Är gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens styrning och uppföljning av arbetsmarknadsåtgärderna tillräckligt?
- Är samverkan med övriga aktörer (interna/externa) inom området ändamålsenlig?

Vår samlade bedömning är att *gymnasie-och arbetsmarknadsnämndens styrning och uppföljning av arbetsmarknadsåtgärderna* i allt väsentligt är tillräcklig, men att det finns vissa utvecklingsområden främst rörande uppföljningen. *Samverkan med övriga aktörer* bedöms som i huvudsak ändamålsenlig, men det är viktigt att satsningen på *En väg in* blir lyckosam. Nedan utvecklas bedömningen och i detta sammanhang lämnas även rekommendationer för att ytterligare utveckla verksamheten.

Den nya arbetsmodellen *En väg in* startade vid årsskiftet 2013/2014 och har bäring på organisation, arbetsformer och samverkan. Modellen har ännu inte hunnit implementeras eller utvärderas, även om ett förberedelsearbete för utvärdering pågår. Vår bedömning är dock att arbetsmodellen har stora möjligheter att hantera de tidigare brister som funnits i samverkan mellan Arbetscentrum och försörjningsstödsenheten. Vi bedömer också att samlokalisering är en nyckel till framgång inom området och bidrar till en minskad risk för att individer "bollas runt" mellan olika instanser.

Vi ser det också som viktigt att en god kontakt med det privata näringslivet etableras i syfte att öka arbetsplatser och praktikplatser för de som står långt ifrån arbetsmarknaden även framöver. Detta skulle exempelvis kunna vara att en Jobbagenttjänst implementeras i den ordinarie verksamheten.

Vår bedömning är att arbetsbeskrivningen för samverkan mellan försörjningsenheten samt Arbetscentrum bör utvecklas.

Vi bedömer det som positivt att beslut om en samlad studie- och yrkesvägledning tagits, vilket ökar förutsättning för en bättre samlad process för individen genom hela skolgången.

Vi kan konstatera att det finns specialdestinerade mål för området, både för den verksamhet som bedrivs inom vuxenutbildningen och Arbetscentrum. Målen finns i kommunplanen och kan följas till nämndplan ner till respektive enhetsplan. Det finns inget kommunövergripande styrdokument såsom ett arbetsmarknadspolitiskt

program antaget av fullmäktige. Kommunfullmäktige har emellertid i kommunplanen tydliggjort att uppdraget att verka för ett minskat behov av försörjningsstöd är delat mellan socialnämnden och gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden, och genom *En väg in* finns en viktig grund lagd för nämnderna att realisera sitt gemensamma uppdrag.

Vi bedömer att redovisningen av verksamheten inom Arbetscentrum bör kunna brytas ner på vilka typer av aktiviteter och insatser som genomförts samt att genomströmningstider för olika typer av verksamheter redovisas för att förbättra nämndens möjlighet till uppföljning. Resultatet *andel individer som kommer ut i arbete eller studier efter avslutad kontakt med Arbetscentrum* skulle således med fördel kunna brytas ner i delmängder. Det kunde exempelvis kunna röra sig om redovisning av hur många som ingått i de olika typer av insatser som Arbetscentrum erbjuder, vilka målgrupper som tar del av vad, genomströmningstider för de olika insatserna samt resultat per insats.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar vi att:

- En tydlig koppling till det privata näringslivet etableras inom *En väg in* eller på annat sätt i syfte att dels stötta det lokala och regionala näringslivet med arbetskraft med rätt kompetens, dels öka tillgången till praktikplatser eller arbetsplatsförlagda utbildningar. *En möjlig* lösning kan vara att permanenta en funktion som Jobbagenten, parat med att kommunens näringslivsutvecklingsfunktion deltar i styrgruppen för *En väg in*.
- Planerna på utvärdering av *En väg in* omsätts i en utvärderingsplan där satsningen löpande följs och utvärderas i syfte att följa om de effekter som man vill uppnå realiseras.
- Arbetscentrums resultatredovisning utvecklas och att resultat bryts ned i delmängder.
- Arbetsbeskrivningen för samverkan mellan försörjningsenheten samt Arbetscentrum utvecklas i syfte att bli ett reellt stöd för handläggarna även i komplexa ärenden.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Utifrån genomförd väsentlighets- och riskanalys samt en genomgång av kommunens omvärldsanalys har en granskning prioriterats inom området.

Kommunens arbetsmarknadsprogram vänder sig i första hand till de som är arbetslösa och bor i Tyresö. Genom kompetenshöjande insatser arbetar man för att arbetslösa ska kunna övergå till studier eller arbete samt egen försörjning. Uppdragsgivare är bland annat Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Socialförvaltningen och Vuxenutbildningen. Arbetsmarknadsprogrammet innehåller bland annat arbetsmarknadsåtgärderna arbetsinstruktion, yrkesintroduktion, utbildning och validering.

Tillgången på arbeten i stockholmsregionen har ökat samtidigt som många nya kommer in på arbetsmarknaden, vilket gör att konkurrensen om jobb fortfarande är stor. Svårast är det för dem saknar utbildning och det är de som Tyresö kommuns arbetsmarknadsåtgärder främst riktar sig mot.

1.2. Revisionsfråga

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor

- Är gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens styrning och uppföljning av arbetsmarknadsåtgärderna tillräckligt?
- Är samverkan med övriga aktörer (interna/externa) inom området ändamålsenlig?

För att besvara revisionsfrågan har granskningen utgått från följande revisionskriterier

- Ändamålsenlig organisation och väl fungerande samverkansformer (internt/externt)
- Förekomst av specialdestinerade mål inom området och mätning måluppfyllelsen
- Omfattning av styr- och uppföljningsdokument inom området samt dess uppföljning
- Verksamhetsvolym och personaldimensionering (tillsvidareanställda kontra projektanställda)
- Fungerande arbetsformer och mätning av hur många av deltagarna i insats som kommer ut i arbete/studier

1.3. *Avgränsning och metod*

Granskningsobjekt är gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden. Granskningen har genomförts genom intervjuer med ordförande i gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden, förvaltningschefen för utvecklingsförvaltningen samt verksamhetscheferna för arbetscentrum och vuxenutbildningen. Intervjuer har också genomförts med socialförvaltningens chef, med kontorschefen på Arbetsförmedlingen Tyresö samt förbundsdirektören för Samordningsförbundet Östra Södertörn.

Granskning har gjorts av styrande dokument såsom verksamhetsplaner och årsredovisningar samt rutiner och riktlinjer. Statistik inom området har analyserats.

2. Bakgrund

2.1. Arbetslösheten i Tyresö

Arbetsförmedlingen har identifierat fyra grupper som generellt sett i riket i stort kommer vara särskilt utsatta på arbetsmarknaden under 2014, dessa är personer med högst förgymnasial utbildning, personer med funktionsnedsättning, äldre och personer födda utanför Europa. Arbetscentrum räknar med att få fler anvisningar från Arbetsförmedlingen av utförsäkrade under 2014 än tidigare år. Anvisningar från försörjningsstöd väntas också öka genom en utökad samverkan.

Under 2013 låg den totala arbetslösheten i Tyresö lägre än nivåerna både i Stockholms län och i riket i stort. Ungdomsarbetslösheten låg lägre än i riket men något högre än i länet. Arbetslösheten för utrikesfödda låg lägre än både i länet och i riket i stort.

Under 2014 förväntas den totala andelen arbetslösa (inklusive personer i arbetsmarknadsåtgärder) ligga på ungefär samma nivå som 2013, det vill säga strax under fyra procent. Nivån förväntas också ligga fortsatt högre bland ungdomar och invandrare.

Det är sedan många år arbetslinjen som gäller i Tyresö. Kommunens arbetsmarknadsåtgärder sätter därför fokus på de arbetslösas styrkor och färdigheter.

Tabell 1 Öppet arbetslösa och personer i arbetsmarknadsåtgärder Tyresö december 2013 procent (antal).

Arbetslöshet 2013	16-24 år	18-24 år	Utrikesfödda
Kvinnor	3,8 % (1 018)	5,9 % (241)	6,9 % (320)
Män	3,6 % (490)	4,4 (84)	7,3 % (176)
Totalt	3,8 % (528)	7,3 % (157)	6,7 % (144)
Stockholms län	5,4 %	5,8 %	11,1 %
Riket	7,0 %	10,2 %	14,7 %

Källa: Arbetsförmedlingen

2.2. Kort om kommunala arbetsmarknadsinsatser

Även om arbetsmarknadspolitiken i grunden är ett statligt ansvar har landets kommuner över tid byggt upp en tämligen omfattande egen verksamhet inom politikområdet. För år 2012 uppgick kommunernas nettokostnader för den typ av verksamhet som åsyftas med kommunala arbetsmarknadsinsatser till 3,3 miljarder kronor. Bland insatserna ryms bl a insatser som kommunen själv initierat som feriepraktik för ungdomar, insatser som kommunen utför på uppdrag åt Arbetsförmedlingen (t ex OSA, insatser inom Ungdomsgarantin) och insatser som kommuner skapat för att stötta individer som uppbär försörjningsstöd att komma ut i arbete.

Ett kommunalt ansvar som angränsar till de kommunala arbetsmarknadsinsatserna är vuxenutbildningen. Inte sällan används vuxenutbildningen som en väg till egen försörjning. Genom att skapa utbildningsinsatser särskilt för t ex en grupp försörjningsstödstagare är tanken att detta ska ge dem förutsättningar att i förlängningen få en anställning.

Genom den Europeiska socialfonden (ESF) stimuleras kommuner att tillsammans med andra aktörer, ofta Arbetsförmedlingen, starta och driva projekt som syftar till att utveckla nya effektiva metoder att arbeta med arbetslösa, i syfte att ett större antal ska nå egen försörjning. Under den innevarande programperioden för EU:s strukturfonder (2014-2020) är det målgrupperna ungdomar, lågutbildade, funktionsnedsatta och utrikes födda som är prioriterade av ESF. ESF kan ses som en drivande kraft för samverkan mellan kommun och Arbetsförmedlingen.

Genom inrättandet av finansiella samordningsorgan (FINSAM) drivs utvecklingen mot samverkan på än mer. I de finansiella samordningsförbunden ingår kommun, landsting, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Varje part står för en del av finansieringen. Konkret handlar samordningsförbundens verksamhet om att skapa projekt för att arbeta effektivare med personer som är i behov av stöd från minst två av förbundets medlemmar.

3. Granskningsiakttagelser

Utifrån revisionskriterier har vi valt att gruppera våra iakttagelser enligt nedanstående teman:

- Organisation och arbetsformer samt samverkan
- Mål, resultat och uppföljning

3.1. Organisation och arbetsformer samt samverkan

3.1.1. Organisation

I Tyresö kommun är det gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden som ansvarar för kommunala arbetsmarknadsåtgärder samt den kommunala vuxenutbildningen. I reglementet uttrycks detta som att nämnden har det "kommunala ansvaret kring gymnasieskolan, arbete, försörjning och vuxnas lärande". Reglementet preciserar ansvaret på följande sätt:

- **åtgärder för att främja arbete och egen försörjning**
- åtgärder för att främja integration
- **samverkan med relevanta samordningsförbund, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan**
- flyktmottagning samt service till invandrare
- gymnasieutbildning
- gymnasiesärskolan
- grundläggande och gymnasial utbildning för vuxna
- svenska för invandrare (SFI)
- särvux
- yrkesutbildningar för vuxna
- yrkeshögskoleutbildning
- eftergymnasiala yrkesutbildningar
- högskolekurser.

I kommunen ligger ansvaret för försörjningsstöd på socialnämnden. I nämndens reglemente framgår att socialnämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten och att nämndens uppgifter omfattar bl a "ekonomiskt bistånd till familjer och enskilda".

Det är utvecklingsförvaltningen som är gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens förvaltning. Förvaltningen är indelad i sex avdelningar, varav två är av intresse i föreliggande granskning: Arbetscentrum och C3L (vuxenutbildning). Tyresö kommun deltar också i ett ESF-finansierat projekt som drivs av samordningsförbundet Östra Södertörn. Dessa presenteras närmare under granskningsiakttagelser.

3.1.1.1. Arbetscentrum

Arbetscentrum utgör navet i samtliga kommunala arbetsmarknadsinsatser och har bl a i uppdrag att ta initiativ till nya arbetsmarknadsprojekt och samordna dem. Arbetscentrum har uppdraget att ge stöd och genomföra arbetsmarknadsåtgärder

för att fånga upp och slussa vidare ungdomar, invandrade, utförsäkrade och arbetslösa till studier, arbetsmarknadsåtgärder eller egen försörjning. Inom Arbetscentrum arbetar idag 22 personer bestående av arbetsmarknads- och flyktingsekreterare, socialsekreterare, lärare, vägledare samt arbets- och verksamhetsledare. Verksamheten är uppdelad i en invandrarenhet och en arbetsmarknadsenhet. På invandrarenheten arbetar idag en flyktingsamordnare samt två handläggare. Samtliga anställda är enligt verksamhetschefen tillsvidareanställda.

3.1.1.2. Vuxenutbildning C3L

Centrum för livslångt lärande (C3L) är Tyresö kommuns lärcenter för vuxenutbildning, som leds av en rektor. Inom C3L bedrivs kommunal vuxenutbildning inom SFI, på grundläggande och gymnasial nivå, särskild undervisning för vuxna (Särvux), gymnasiala yrkesutbildningar samt yrkeshögskoleutbildningar.

I samarbete med Kommunförbundet i Stockholms län (KSL) genomför C3L två av totalt nio SFX-utbildningar i länet, vilka är inom IT-utveckling och bussförarverksamhet. Andra yrkesutbildningar sker i egen regi och genom ramavtal med andra utbildningssamordnare. Högskolekurser på distans erbjuds i samverkan med Högskolan i Gävle. Alla Tyresöbor kan få studie- och yrkesvägledning på C3L.

3.1.1.3. Ung i Tyresö

Ung i Tyresö är ett projekt som riktar sig till ungdomar mellan 16-24 år som är bosatta i Tyresö samt har behov av ett samlat stöd och vägledning under en längre tid riktat mot sysselsättning, praktik, arbete eller studier. För att skrivas in i projektet krävs en anvisning från arbetsförmedlare, socialsekreterare eller kurator/studie- och yrkesvägledare. I projektet samverkar ett team bestående av personal från Arbetsförmedlingen, Arbetscentrum samt socialsekreterare från försörjningsstödsenheten vilka är samlokaliserade och möter ungdomen i ett första kartläggningsmöte för att bestämma vilka åtgärder denna ska ingå i. Dessa kan vara samtalsstöd, självstärkande kurser, yrkessinriktade kurser, praktik och arbetsträning. Ung i Tyresö samarbetar också med Gymnasiet, Vuxenutbildningen (C3L), andra utbildningssamordnare, psykiatri, ungdomsmottagningen, företagarföreningen mm.

Projektet drivs inom ramen för samordningsförbundet Östra Södertörn vilket ägs och finansieras gemensamt av Arbetsförmedlingen, Försäkringskassa, landstinget samt kommunerna Haninge, Nynäshamn och Tyresö. *Ung i Tyresö* är delfinansierat av Europeiska Socialfonden och dess projektid löper ut 2014/2015. Arbetscentrum ska enligt dess verksamhetsplan för 2014 verka för att projektet implementeras i den ordinarie verksamheten.

3.1.2. Arbetsformer

De individer som kommer till Arbetscentrum har främst hänvisats från socialförvaltningens försörjningsstödsenhet och Arbetsförmedlingen. Arbetscentrums medarbetare går därefter igenom alla anvisningar och diskuterar

varje ärende varje vecka. Därefter tar en av handläggarna kontakt med den sökande och bokar ett första möte.

Varje individ får en personlig handlingsplan som utarbetas tillsammans med handläggare. Handlingsplanen innehåller en studieväg eller andra åtgärder såsom praktik/arbetsträning på centrets sex verksamheter inom caféverksamhet, parkarbete samt en textilverkstad eller på den privata arbetsmarknaden.

Den person som väljer att ingå i ett socialt företag ska erbjudas utbildning för att delta i sådan verksamhet. I Tyresö finns idag det sociala företaget Jobbverket som bedriver en rad olika verksamheter, bland annat inom restaurang och café. Företagets målgrupper är personer som har svårigheter att utan stöd bli anställningsbara, personer som behöver meningsfull sysselsättning och ingå i ett socialt sammanhang där man är behövd samt för personer med förvärvad hjärnskada.

Arbetscentrum erbjuder individerna vägledande program som syftar till att hjälpa deltagarna att lyfta blicken och formulera vad de vill med resten av sitt arbetsliv. Därefter kan deltagaren utrustas med de verktyg som denne behöver för att nå sina mål. I programmet erbjuds bland annat kartläggningar, personlig handlingsplan, CV, intervjuteknik, studie- och yrkesvägledning, jobbcoachning, arbetsförmågebedömningar. I programmet används även metoden ART/Repulse, ett program där man tillsammans med utbildad personal kan få hjälp att hantera sina känslor.

I de fall individen behöver arbetsträning eller om en arbetsförmågebedömning ska göras erbjuds oftast en plats på någon av Arbetscentrums egna fyra verksamheter. Det vägledande programmet ska leda till att individens mål blir tydligare och efter genomgången program kan individen i vissa fall gå direkt ut i jobb men i många fall behövs en tids studier eller extern praktik. Arbetscentrum använder sig i dessa fall av *Supported employment* där Arbetscentrum tillsammans med arbetsgivaren och den arbetssökande utformar ett program som ska leda till arbete.

För att hitta externa praktik- eller arbetsplatser till de inskrivna krävs samverkan mellan Arbetscentrum och med det privata näringslivet i kommunen samt ett nätverk av företagskontakter. Idag är en Jobbagent anställd på Socialförvaltningen, men placerad i Arbetscentrums lokaler, som utför företagsbesök i syfte att informera om möjligheten att få ekonomiskt och konsultativt stöd till arbetsgivare som anställer eller erbjuder personer som står långt från arbetsmarknaden praktikplatser och arbetsträning. På detta sätt kan företagare i Tyresö få hjälp att hitta arbetskraft och praktikanter med rätt kompetens samtidigt som fler arbetslösa kan få hjälp ut i arbetslivet. Jobbagentens tjänst finansieras fram till 15 oktober 2014 av samordningsförbundet Södertörn. Målet är att etablera ett långsiktigt samarbete mellan lokala arbetsgivare och medlemsmyndigheterna i samordningsförbundets gemensamma arbetsmarknadsinsatser. Det finns också planer på att Jobbagenten ska samlokaliseras tillsammans med de andra aktörerna i *En väg in*. Det är dock inte beslutat vem som ska finansiera tjänsten eller om den kommer att finnas kvar efter oktober 2014.

För att kvalitetssäkra en likvärdig och rättssäker studie- och yrkesvägledning i kommunen beslutade Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden i juni 2013 om att ge utvecklingsförvaltningen i uppdrag att samordna studie- och yrkesvägledningen i samverkan med barn- och utbildningsförvaltningen. Detta ska innebära att de studie- och yrkesvägledare som finns på de olika enheterna inom grund- och gymnasieskolan samt vuxenutbildningen samordnas. Det nya arbetssättet förväntas bidra till synergier och kvalitetshöjning genom samverkan mellan studievägledarna samt att en mer samlad process skapas från förskoleklass och framåt vilket leder till en ökad självkänedom och till att individen gör mer medvetna val.

3.1.3. *Samverkan*

Under 2013 startade ett arbete för att effektivisera samarbetet mellan försörjningsstöd inom socialförvaltningen och Arbetscentrum vilket lett till den nya arbetsmodellen *En väg in* som startade under det första kvartalet 2014. Målet är att denna modell kommer att innebära att Arbetscentrum samlokaliseras med försörjningsstödsenheten, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan, formen för denna samlokalisering är dock inte beslutad ännu. En utvärdering av satsningen på *En väg in* planeras.

En väg in är resultatet av två utredningsuppdrag som genomfördes 2012. Dessa utredningar visade att samverkan mellan Arbetscentrum och försörjningsenheten behövde förbättras. I utredningen "En ingång. Utveckling av arbetscentrum i Tyresö, utredningsuppdrag som Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har gett utvecklingsförvaltningen (2012-02-10)" återfinns ett antal intervjuer från medarbetare på Arbetscentrum och funktioner som på olika sätt kommer i kontakt med Arbetscentrum:

- "Tydligt är att samverkan på olika sätt måste förbättras. Framförallt behövs en mycket bättre samverkan mellan Arbetscentrum och försörjningsstödsenheten på olika nivåer. På Handläggarnivå upplevs samarbeten fungera rätt väl."
- "Arbetscentrum behöver ha mer samarbete med socialförvaltningen på olika sätt. Det behöver mer kunskap om varandras kunskaper."
- "Arbetscentrums organisation behöver förnyas utifrån nya förutsättningar. Det upplevs finnas för många traditionella verksamheter och att personer inte kommer vidare i jobb eller studier"
- "Färre personer anvisas till AC från försörjningsstödsenheten"
- "Sysselsättningsplatser för dem som är långt ifrån arbetsmarknaden behövs."

Slutsatser från utredningen var bl a:

- "Verksamheten behöver effektiviseras och organisationen förtydligas eftersom samtliga kommunala verksamheter (arbetscentrum mfl) inom arbetsmarknadsfrågorna som helhet ger en något otydlig bild."
- "Det har under senaste året blivit färre personer som anvisats från försörjningsstödsenheten. Enligt intervjuerna ser man att arbetscentrum behöver förnya sin verksamhet på olika sätt. De upplever att deltagare inte kommer vidare. Det finns dock ingen statistik som de facto visar att personer inte kommer vidare och istället åter kommer tillbaka."
- "Ett förbättringsområde generellt är uppföljning kring statistik och utvärderingar. Detta behöver systematiseras från båda parter och bli

föremål för samverkan. Här skulle man gemensamt kunna ta fram statistik och mått som ger varandra kunskap om varandras verksamheter samt även följa upp insatserna. Uppföljning med nyckeltal och statistik är något som kan presenteras till båda nämnderna.”

De intervjuer vi genomfört bekräftar den bild som utredningarna påvisade vad gäller behovet av utvecklad samverkan. I våra intervjuer framkommer att det idag finns en god samverkan mellan Arbetscentrum och försörjningsenheten på socialförvaltningen i och med införandet av den nya arbetsmodellen *En väg in* men att utvecklingspotential fortfarande finns.

I dokumentet *Samverkan Försörjningsstödsenheten – Arbetscentrum*, daterat februari 2014, beskrivs kortfattat samverkansrutinerna för försörjningsstödsenheten och Arbetscentrum kring arbetsmodellen *En väg in*. Här beskrivs hur anvisning till Arbetscentrum ska gå till samt vilket ansvar respektive part har. I intervjuer framkommer att rutinen behöver utvecklas för att även vara tillämpliga på mer ”svåra” fall där det inte är lika tydlig vilken väg som ska gälla för individen. Det finns i dagsläget ingen dokumenterad riktlinje/ansvarsfördelning för Arbetsförmedlingens roll inom detta område.

I intervju med rektor för Vuxenutbildningen framkommer det också att en tydlig riktlinje för vilka elever som ska ingå i Arbetsförmedlingen utbildningsinsatser och i Vuxenutbildningens saknas, vilket i vissa fall kan skapa en konkurrenssituation kring elever.

Idag träffas personal från försörjningsenheten, Arbetscentrum, Arbetsförmedling och Försäkringskassan regelbundet där parterna tillsammans diskuterar enskilda ärenden och bestämmer om individen ska skickas vidare till verksamheterna som bedrivs inom Arbetscentrum eller om de behöver vård eller annan insats. Gruppen har tillsammans diskuterat ”fiktiva” ärenden och kommit överens om en övergripande rutin och riktlinje för hur dessa ärenden ska hanteras.

Samverkan mellan Arbetsförmedlingen samt socialsekreterare, arbetsmarknadssekreterare och jobbagent sker i *Ung i Tyresö* som riktar sig till ungdomar mellan 16-24 år i behov av ett samlat stöd. Projektet ingår som ett av två basprojekt i Grenverket Nynäshamn och Tyresö som drivs inom ramen för Samordningsförbundet Östra Södertörn och delfinansieras av ESF-medel.

Samverkan mellan kommunen, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan sker också i *Resursrådet* vilket ingår i det ESF-finansierade projektet Resursmodellen Södertörn som också drivs inom ramen för Samordningsförbundet Östra Södertörn. Resursrådet arbetar med personer som har behov av samordnade insatser och kan köpa utrednings- eller rehabiliteringstjänster i de fall ingen av huvudmännen har möjlighet att köpa en tjänst och då deras övriga möjligheter är ordentligt prövade. Rådet kan erbjuda förberedande och motiverande insatser samt arbetslivsinriktade insatser. Resursrådet kan också hänvisa till och informera om insatser i den reguljära verksamheten eller andra projekt.

En utveckling av samverkan mellan Arbetscentrum/försörjningsstöd och psykiatri fortgår också. Det har upplevts funnits en brist på förståelse för varandras professioner vilket har kunnat lösas genom att ha en god dialog och täta kontakter sinsemellan. Detta har dock försvårats av att ny leverantör av psykiatri upphandlas var fjärde år och att en ny kontakt då fått etablerats.

I intervjuer med de externa aktörerna Samordningsförbundet Södertörn samt Arbetsförmedlingen Tyresö framkommer att samverkan med kommunen i de olika projekten och forumen fungerar väl.

3.1.4. Bedömning och kommentar

Den nya arbetsmodellen *En väg in* startade vid årsskiftet 2013/2014 och har bäring på organisation, arbetsformer och samverkan. Modellen har ännu inte hunnit implementeras eller utvärderas. Vår bedömning är dock att arbetsmodellen har stora möjligheter att hantera de tidigare brister som funnits i samverkan mellan Arbetscentrum och försörjningsstödsenheten. Vi bedömer också att samlokalisering är en nyckel till framgång inom området och bidrar till en minskad risk för att individer "bollas runt" mellan olika instanser. Vi ser ett behov av att en utvärderingsplan för satsningen kommer till stånd för att löpande kunna följa om de effekter som man vill uppnå realiseras.

Vi ser det också som viktigt att en god kontakt med det privata näringslivet etableras i syfte att öka arbetsplatser och praktikplatser för de som står långt ifrån arbetsmarknaden även framöver. Detta skulle exempelvis kunna vara att en Jobbagenttjänst implementeras i den ordinarie verksamheten.

Vår bedömning är att rutinbeskrivningen för samverkan mellan försörjningsenheten samt Arbetscentrum bör utvecklas.

Vi bedömer det som positivt att beslut om en samlad studie- och yrkesvägledning tagits, vilket ökar förutsättning för en bättre samlad process för individen genom hela skolgången.

3.2. Mål, resultat och uppföljning

I kommunplanen från 2013 fanns två mål satta för Arbetscentrums verksamhet och två för vuxenutbildningen. Dessa mål ingår i Gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens plan för 2013 samt i respektive verksamhets enhetsplan.

Ett mål i kommunplanen 2013-2015 var

- *Av de personer som hänvisats till Arbetscentrum arbetar eller studerar 62 procent när kontakten med Arbetscentrum avslutas*

Detta formuleras nedbrutet i Arbetscentrums verksamhetsplan som att

- *De arbetslösa som anvisas till Arbetscentrum från Arbetsförmedlingen ska minst 70 procent gå vidare till arbete eller studier och 50 procent av de personer som anvisas från Socialförvaltningen ska gå vidare till arbete eller studier inom ett år.*

Målet i kommunplanen bedömdes som att det kommer att uppnås 2015. Utfallet för 2013 blev enligt årsredovisningen:

- "Av de personer som hänvisats till Arbetscentrum arbetar eller studerar något under 60 procent när kontakten med Arbetscentrum avslutats. De som blir anvisade till Arbetscentrum står längre från arbetsmarkanden än tidigare. Målet beräknas uppnås 2015."

Målet i Arbetscentrums verksamhetsplan bedömdes på samma sätt i verksamhetsberättelsen som att det kommer uppnås 2015. För år 2013 gick 58 procent av de som anvisades från Arbetsförmedlingen vidare till studier eller arbete och 56 procent av dem som anvisades från Socialförvaltningen.

Enhetsplaner för Arbetscentrum och vuxenutbildningen, innehållandes en beskrivning av verksamheten och dess syfte samt uppföljning av mål, tas fram årligen. I Arbetscentrum enhetsplan inför 2014 återfinns samma mål som i planen för 2013 men det har även tillkommit mål om att enheten ska ta initiativ till en ny verksamhet för dem som står utanför arbetsmarknaden samt ta initiativ till och föreslå 2-3 nya studievägar i samverkan med C3L för personer som hänvisas till Arbetscentrum.

I Arbetscentrums verksamhetsberättelse för 2013 redovisas att totalt 279 personer var aktiva i olika arbetsmarknadsåtgärder, varav 162 slutade under året. Resterande 117 personer är fortfarande kvar i olika åtgärder, såsom arbetsträning, arbetsrehabilitering, jobbsökaraktiviteter, utbildning och vägledning. Nedan redovisas vad de 162 personer som inte längre är aktiva i arbetsmarknadsåtgärder gick vidare till.

Tabell 2 Personer som slutat arbetsmarknadsåtgärder Tyresö kommun 2013

Typ av sysselsättning	Antal	Andel
Målet var inte att deltagaren skulle gå vidare till arbete eller studier	38	23 %
Arbete	54	33 %
Studier	17	10 %
Slutat av annan anledning, t.ex. föräldraledighet	53	33 %
Totalt	162	

Källa: Arbetscentrum

Räknas de individer som inte hade som mål med insatsen i Arbetscentrum bort framkommer av sammanställningen ovan att 71 av 124 avslutade deltagare fick arbete eller studier. Detta motsvarar cirka 57 procent.

I genomförda intervjuer efterfrågas från socialförvaltningen en tydligare uppföljning och möjlighet att kunna följa enskilda ärenden för att följa utvecklingen, bland annat för att säkerställa att individer inte stannar för länge i Arbetscentrums verksamheter. Detsamma lyfts fram som ett utvecklingsområde i utredningarna om *En väg in*. Handläggare på Arbetscentrum diskuterar veckovis varje enskilt ärende med arbetsledaren på respektive verksamhet för att kunna följa utvecklingen. Ibland kan det dock vara svårt att hitta arbeten på den privata

arbetsmarknaden vilket kan skapa en fördröjning mellan att individen är redo att gå vidare tills att det finns en praktik –eller arbetsplats att skicka denna till. En ökad andel sociala företag skulle kunna motverka detta men i intervjuer framkommer att dessa verksamheter främst samverkar med Arbetsförmedlingen och därför inte kan ta emot fler av individerna från Arbetscentrum. Det anses också finnas en brist på *offentligt skyddade arbetsplatser* i kommunen vilka är delfinansierade av kommunen och Arbetsförmedlingen. Det finns idag 13 platser men ytterligare 10 skulle behövas.

I maj 2014 finns det totalt 131 inskrivna individer hos Arbetscentrum, 63 kvinnor och 58 män. 17 av dessa ingår i samtal i mobiliseringsgrupper, 50 stycken arbetstränar i Arbetscentrums egna verksamheter och resterande 64 finns på externa praktikplatser.

3.2.1. *Bedömning och kommentar*

Det finns specialdestinerade mål för området, både för den verksamhet som bedrivs inom vuxenutbildningen och Arbetscentrum. Målen finns i kommunplanen och kan följas till nämndplan ner till respektive enhetsplan. Det finns inget kommunövergripande styrdokument såsom ett arbetsmarknadspolitiskt program antaget av fullmäktige. Kommunfullmäktige har emellertid i kommunplanen tydliggjort att uppdraget att verka för ett minskat behov av försörjningsstöd är delat mellan socialnämnden och gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden, och genom *En väg in* finns en viktig grund lagd för nämnderna att realisera sitt gemensamma uppdrag.

Vi bedömer att redovisningen av verksamheten inom Arbetscentrum bör brytas ner på vilka typer av aktiviteter och insatser som genomförts samt att genomströmningstider för olika typer av verksamheter redovisas för att förbättra nämndens möjlighet till uppföljning. Resultatet *andel individer som kommer ut i arbete eller studier efter avslutad kontakt med Arbetscentrum* skulle således med fördel kunna brytas ner i delmängder. Det kunde exempelvis kunna röra sig om redovisning av hur många som ingått i de olika typer av insatser som Arbetscentrum erbjuder, vilka målgrupper som tar del av vad, genomströmningstider för de olika insatserna samt resultat per insats.

Då Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden och Socialnämnden har ett gemensamt uppdrag om att verka för ett minskat behov av försörjningsstöd i kommunen kan det finnas skäl att överväga om ett övergripande arbetsmarknadspolitiskt styrdokument beslutas om där kommunfullmäktige tydliggör detta gemensamma uppdrag. Vi vill dock poängtera att uppdraget finns tydligt formulerat i kommunplanen till respektive nämnd, och genom *En väg in* finns redan en viktig grund för nämnderna att realisera sitt gemensamma uppdrag, vilket gör behovet av en tydligare styrning från fullmäktige mindre nödvändig.

2014-05-21

Henrik Fagerlind
Projektledare

Jan Nilsson
Uppdragsansvarig